

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 20.2.2012 г.
COM(2012) 66 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

**относно гаранциите, които се покриват от общия бюджет
Състояние към 30 юни 2011 г.**

{SWD(2012) 15 final}

СЪДЪРЖАНИЕ

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА относно гаранциите, които се покриват от общия бюджет Състояние към 30 юни 2011 г.....

1.	Въведение	3
2.	Видове операции, обезпечени от бюджета	3
3.	Събития след последния доклад от 31 декември 2010 г.	3
3.1.	Средства за подкрепа на платежните баланси на държави-членки извън еврозоната	3
3.2.	Макрофинансова помощ	3
3.3.	Евратом	3
3.4.	Европейски механизъм за финансово стабилизиране	3
3.5.	Гаранции от бюджета на ЕС за външното финансиране от ЕИБ	3
4.	Данни за рисковете, обезпечени от бюджета	3
4.1.	Определение на риска.....	3
4.2.	Състав на рисковете.....	3
4.3.	Годишен риск, обезпечен от бюджета	3
4.3.1.	Рискове, свързани с държавите-членки	3
4.3.2.	Риск, свързан с трети държави.....	3
4.4.	Изменение на риска	3
5.	Неизпълнение на задължения, активиране на бюджетните гаранции и просрочени задължения.....	3
5.1.	Плащания от касова наличност	3
5.2.	Плащания от бюджета	3
5.3.	Активиране на Гаранционния фонд за външни дейности	3
6.	Гаранционен фонд за външни дейности	3
6.1.	Събиране на вземания.....	3
6.2.	Активи	3
6.3.	Целеви размер.....	3
7.	Оценка на рисковете: икономическо и финансово състояние на третите държави, към които бюджетът има най-голяма експозиция	3
7.1.	Цели.....	3

7.2. Методологии за оценка на риска 3

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият доклад служи за наблюдение на кредитните рискове, поети от бюджета на Европейския съюз вследствие на предоставените гаранции и операциите по отпускане на заеми, осъществявани пряко от Европейския съюз или косвено в рамките на външните мандати на ЕИБ.

Настоящият доклад се представя съгласно член 130 от Финансовия регламент, според който Комисията трябва да се отчита пред Европейския парламент и пред Съвета два пъти годишно за бюджетните гаранции и съответните рискове¹. Той се допълва от работен документ на службите на Комисията („РДСК“), съдържащ набор от подробни таблици и обяснителни бележки.

2. ВИДОВЕ ОПЕРАЦИИ, ОБЕЗПЕЧЕНИ ОТ БЮДЖЕТА

Покритите от бюджета на Европейския съюз (наричан по-долу „бюджетът“) рискове произтичат от различни операции по предоставяне на заеми и издаване на гаранции, които могат да бъдат разделени на две категории:

- заеми, отпуснати от Европейския съюз с макроикономически цели, т.е. заеми за макрофинансова помощ² („МФП“) за трети държави съвместно с институциите от Бретън Уудс, заеми за подкрепа на платежния баланс³ („ППБ“) на държави-членки извън еврозоната, които изпитват затруднения, свързани с платежния баланс, както и заеми за подкрепа на държави-членки, изпитващи трудности извън техния контрол, в рамките на Европейския механизъм за финансово стабилизиране⁴ („ЕМФС“); както и
- заеми с микроикономически цели, например заеми от Европейската общност за атомна енергия („Евратом“) и най-вече финансирането от Европейската инвестиционна банка (ЕИБ) на операции в държави извън ЕС⁵ („външно финансиране от ЕИБ“), обезпечени с гаранции на ЕС⁶.

¹ Документи COM(2011) 528 и SEC(2011) 1011 съставляват предходния доклад относно гаранциите, покрити от бюджета, към 31 декември 2010 г.

² МФП може също да бъде под формата на безвъзмездна помощ за трети държави. За повече информация относно МФП вж. Доклада на Комисията COM(2011)408 и SEC(2011)874.

³ Регламент (ЕО) № 332/2002 на Съвета от 18 февруари 2002 година за установяване на механизъм, осигуряващ средносрочна финансова подкрепа за платежния баланс на държавите-членки (ОВ L 53, 23.2.2002 г., стр. 1).

⁴ ЕМФС е създаден на 11 май 2010 г. въз основа на Регламент (ЕС) № 407/2010 на Съвета от 11 май 2010 г. (ОВ L 118, 12.5.2010 г., стр. 1). Той функционира подобно на механизма за подкрепа на платежния баланс, но е на разположение на всички държави-членки, включително държави-членки от еврозоната.

⁵ Цифрите, отнасящи се до мандатите на ЕИБ са показани в таблица А1, а препратките към правните основания са изброени в таблица А4 от работния документ на службите на Комисията.

⁶ Към 30.6.2011 г. гаранцията обхващаше периода от 1 февруари 2007 г. до 31 октомври 2011 г. съгласно Решение № 633/2009/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. (ОВ L 190, 22.7.2009 г., стр. 1) („Решението за външния мандат“), заменящо Решение 2006/1016/ЕО на Съвета от 19 декември 2006 г. Междувременно периодът беше удължен до 31.12.2013 г. с Решение 1080/2011/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г. (ОВ L 280, 27.10.2011 г., стр. 1).

От 1994 г. гарантираното външно финансиране от ЕИБ, заемите от Евратом и заемите за МФП се обезпечават от Гаранционния фонд за външни дейности („Фондът“)⁷, докато заемите за ППБ и тези по ЕМФС — пряко от бюджета.

Фондът обезпечаваше неизпълнението по заеми и гаранции по заеми, предоставени на държави извън ЕС или за проекти в държави извън ЕС. Той бе създаден с цел:

- осигуряване на „ликвиден резерв“, за да не се налага ангажирането на средства от бюджета при всяко неизпълнение или просрочено плащане по гарантиран заем; както и
- създаване на инструмент на бюджетната дисциплина, с който се установява финансова рамка за развитието на политиката на ЕС в областта на гаранциите по заемите на Комисията и на ЕИБ, предоставени на държави извън ЕС⁸.

Ако трети държави станат държави-членки, заемите за тях вече няма да се обезпечават от Фонда и рискът трябва да се поеме директно от бюджета. Средствата на Фонда се предоставят от бюджета и трябва да бъдат поддържани на равнището на определен процент от размера на непогасените суми по заеми и гаранции по заемите, обезпечени от него. Понастоящем този процент, наричан „целева ставка“, е 9 %. Ако Фондът не разполага с достатъчно средства, необходимите средства трябва да бъдат предоставени от бюджета.

3. СЪБИТИЯ СЛЕД ПОСЛЕДНИЯ ДОКЛАД ОТ 31 ДЕКЕМВРИ 2010 Г.

3.1. Средства за подкрепа на платежните баланси на държави-членки извън еврозоната

През първата половина на 2011 г. са проведени две операции на обща стойност 1,35 милиарда EUR. Четвъртият транш в размер на 1,2 милиарда EUR от отпуснатия на Румъния заем беше предоставен на 24 март 2011 г., а на 22 юни 2011 г. беше предоставен петият транш от 0,15 милиарда EUR по отпуснатия на Румъния заем.

Освен това на 12 май 2011 г. Съветът реши да предостави на Румъния средносрочна превантивна финансова помощ от ЕС в максимален размер на 1,4 милиарда EUR⁹.

3.2. Макрофинансова помощ

През първата половина на 2011 г. не са предоставяни заеми.

⁷ Регламент (ЕО, Евратом) № 480/2009 на Съвета от 25 май 2009 г. относно създаване на Гаранционен фонд за външни дейности (кодифицирана версия), „Регламент за Гаранционния фонд“, (ОВ L 145, 10.6.2009 г., стр. 10).

⁸ Въпреки че външните рискове са като цяло покрити чрез гаранции от бюджета на ЕС, Гаранционният фонд представлява механизъм за защита на бюджета на ЕС срещу риска от неизпълнение на плащане. За цялостен доклад относно работата на Фонда вж. COM(2010) 418 и придружаващия го работен документ на службите на Комисията (SEC(2010) 968).

⁹ Решение (2011/288/ЕС) на Съвета от 12 май 2011 г. за предоставяне на средносрочна превантивна финансова помощ от ЕС на Румъния (ОВ L 132 от 19.5.2011 г., стр.15).

3.3. Евратом

През отчетния период не са предоставяни заеми.

3.4. Европейски механизъм за финансово стабилизиране

- Контекст

С Регламент (ЕС) № 407/2010 на Съвета от 11 май 2010 г. беше създаден Европейски механизъм за финансово стабилизиране (ЕМФС) на основание член 122, параграф 2¹⁰ от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС). Максималната сума на разположение на ЕМФС е 60 милиарда EUR и се гарантира изцяло от бюджета на ЕС, който поема изплащането на заемите в случай на неизпълнение от страна на съответната държава-членка.

Финансовата помощ от Съюза по линия на ЕМФС е под формата на заем или на кредитна линия, отпуснати на съответната държава-членка. За тази цел Комисията е упълномощена, от името на Европейския съюз, да сключва договори за заеми на капиталовите пазари.

- Нови операции след 31.12.2010 г.

На 30 май 2011 г. Съветът взе решение за предоставяне на финансова помощ от Съюза на Португалия в максимален размер на 26 милиарда EUR в контекста на тригодишна съвместна програма на ЕС и МВФ в размер на 78 милиарда EUR. Това решение е в допълнение на решението, взето от Съвета през декември 2010 г., за предоставяне на помощ от Съюза на Ирландия в максимален размер на 22,5 милиарда EUR в рамките на ЕМФС.

Общо 48,5 милиарда EUR бяха предоставени по програмата на ЕМФС (за допълнителни подробности относно тези операции виж параграф 4.4, Развитие на риска).

Като част от отговора на кризата са създадени два други механизма, които обаче не предполагат поемане на риск от бюджета на ЕС:

- *Европейски инструмент за финансова стабилност (ЕИФС¹¹)*, който е гарантиран пропорционално от участващите държави-членки, и
- *механизъм за отпускане на заеми за Гърция¹²*, който се финансира от двустранни заеми от другите държави-членки от еврозоната, събрани в общ фонд от Комисията.

¹⁰ В член 122, параграф 2 от ДФЕС се предвижда финансова подкрепа за държави-членки в затруднение, причинено от извънредни обстоятелства извън техния контрол.

¹¹ Относно ЕИФС: <http://www.efsfi.europa.eu/about/index.htm>

¹² Механизъм за отпускане на заеми за Гърция – ECFIN – Европейска комисия: http://ec.europa.eu/economy_finance/eu_borrower/greek_loan_facility/index_en.htm

3.5. Гаранции от бюджета на ЕС за външното финансиране от ЕИБ

Съгласно външния мандат за периода 2007—2013 г. договарянето на заеми се увеличи с 7 % през първото полугодие на 2011 г. и достигна 1 090 милиона EUR. През докладвания период бяха предоставени заеми на стойност 1 050 милиона EUR. По този начин *кумулятивната* сума на заемите, предоставени в рамките на мандата, достигна 7 028 милиона EUR към 30 юни 2011 г., което представлява увеличение с 17 % спрямо 31 декември 2010 г.

4. ДАННИ ЗА РИСКОВЕТЕ, ОБЕЗПЕЧЕНИ ОТ БЮДЖЕТА

4.1. Определение на риска

Поетият от бюджета риск произтича от непогасената главница и дължимата лихва при гарантираните операции.

За целите на настоящия доклад са използвани два метода за оценка на рисковете, поети от бюджета (пряко от него или косвено чрез Фонда):

- „общият обезпечен риск“ се базира на общата сума на непогасената главница и начислената лихва по съответните операции към определена дата¹³.
- бюджетният подход, наричан още „годишен риск, поет от бюджета“, се основава на изчисляване на максималната сума на дължимите годишни плащания, която ЕС би следвало да извърши през дадена финансова година, ако се предположи, че всички плащания по гарантираните заеми са в неизпълнение¹⁴.

4.2. Състав на рисковете

До 2010 г. максималният риск, по отношение на общите непогасени гарантирани суми, беше свързан главно с операциите в трети държави. През 2011 г. финансовата криза оказва значително въздействие върху публичните финанси на държавите-членки, което доведе до ръст на кредитните операции в ЕС, за да се подпомогнат нарасналите нужди на правителствата от финансиране.

В резултат на това към 30 юни 2011 г. съставът на риска се промени както следва:

- 64 % от общите непогасени гарантирани суми се отнасяха до заемни операции, свързани с кредити за държавите-членки, които се обезпечават пряко от бюджета.
- 36 % от общите непогасени гарантирани суми са свързани със заеми и кредити в трети страни, които се обезпечават от Гаранционния фонд за външни дейности („Фондът“).

¹³ Вж. таблица 1 от доклада.

¹⁴ При това изчисление се допуска, че при необслужваните заеми под внимание се вземат само изискуемите плащания, а не пълният размер на оставащото за погасяване задължение (вж. също таблици 2 и 3 от доклада и таблица A2 от РДСК).

Общият риск, обезпечен от бюджета, към 30 юни 2011 г., е представен в таблица 1 по-долу.

Таблица 1: Общ размер на непогасените суми, обезпечени от бюджета, към 30 юни 2011 г., в милиони EUR				
	Непогасена главница	Начислена лихва	Общо	%
<u>Държави-членки*</u>				
МФП	38	0	38	<1 %
Евратом	410	2	412	1 %
ППБ	13 400	177	13 577	25 %
ЕИБ ***	3 061	28	3 088	6 %
<u>ЕМФС</u>	17 900	113	18 013	33 %
<u>Междинна сума: държави-членки</u>	34 808	320	35 129	64 %
<u>Трети държави**</u>				
МФП	460	3	462	1 %
Евратом	45	0	45	<1 %
ЕИБ ***	19 191	151	19 342	35 %
<u>Междинна сума: трети държави</u>	19 695	154	19 849	36 %
Общо	54 503	474	54 978	100 %
* Този риск е обезпечен пряко от бюджета. Тук се включват също заемите, отпуснати от ЕИБ, Евратом и в рамките на МФП преди присъединяването към ЕС.				
** Този риск е покрит от Фонда.				
*** Около 83 % от кредитните операции на ЕИБ (операции по отпускане на заеми на държавно и на поддържавно равнище) са обезпечени от обща гаранция, докато при останалите операции на ЕИБ се предоставя обезпечение само на политическия риск (към 31 декември 2010 г).				

В таблици А1, А2, А3 и А4 от РДСК се предоставя допълнителна подробна информация относно тези непогасени суми, по-специално по отношение на таваните, фактически предоставените суми или ставките по гаранциите.

Общата непогасена сума на главницата и лихвата, обезпечена от бюджета, нарасна значително до 54,98 милиарда EUR, което представлява ръст от 55 % в сравнение с положението към 31.12.2010 г. Това нарастване се обяснява с плащанията по ЕМФС,

възлизаци на 17,9 милиарда EUR (11,4 милиарда EUR на Ирландия и 6,5 милиарда EUR на Португалия). Освен това по линия на механизма за подкрепа на платежния баланс на Румъния бяха изплатени 1,35 милиарда EUR като последна вноска съгласно Решение 2009/459/ЕО на Съвета от 6 май 2009 г. Нетните плащания на ЕИБ към трети страни нараснаха с 486 милиона EUR през първото полугодие на 2011 г.

4.3. Годишен риск, обезпечен от бюджета

През второто полугодие на 2011 г. бюджетът ще обезпечи (директно и чрез Фонда) 3,6 милиарда EUR¹⁵, представляващи дължимата през този период част от общата непогасена сума към 31 декември 2010 г.

От нея приблизително 2,6 милиарда EUR (73 %) са дължими от държавите-членки, а остатъкът се дължи от трети държави.

¹⁵ Представляващ дължимите през второто полугодие на 2011 г. суми (от общо непогасените към 30 юни 2011 г.), като се допуска, че при необслужваните заеми под внимание се вземат само изискуемите плащания, а не пълният размер на оставащото за погасяване задължение. За подробна информация вж. таблица А2 от РДСК.

4.3.1. Рискове, свързани с държавите-членки

Свързаният с държавите-членки риск се отнася, а) до заемите, отпуснати от ЕИБ и от Евратом и в рамките на МФП преди присъединяването към ЕС, б) до заемите, отпуснати съгласно механизма за ППБ, и в) заемите, отпуснати по линия на ЕМФС.

Таблица 2 показва, че по отношение на дължимите от държавите-членки суми през второто полугодие на 2011 г. Унгария и Румъния заемат първа и втора позиция.

Таблица 2: Класация на държавите-членки в зависимост от максималния риск, поет от бюджета през второто полугодие на 2011 г. (млн. EUR)			
Позиция	Държава	Максимален риск	% от общия максимален риск
1	Унгария	2 145,6	81,9 %
2	Румъния	197,0	7,5 %
3	Ирландия	111,7	4,3 %
4	Полша	40,1	1,5 %
5	България	37,5	1,4 %
6	Чешка република	36,7	1,4 %
7	Словашка република	26,7	1,0 %
8	Латвия	9,1	0,3 %
9	Словения	5,9	0,2 %
10	Кипър	4,6	0,2 %
11	Литва	2,7	0,1 %
12	Естония	0,5	0,0%
13	Малта	0,3	0,0 %
	Общо	2 618,4	100,0 %

4.3.2. Риск, свързан с трети държави

Фондът обезпечава гарантираните заеми по отношение на трети държави с падежи до 2040 г. В частност през второто полугодие на 2011 г., Фондът ще поеме максимален

годишен риск по отношение на трети държави в размер на 961 милиона EUR¹⁶ (27% от общия годишен риск).

Първите десет (от общо четиридесет и четири) държави са класирани по-долу според общия размер на непогасените от тях суми. От тях произтичат 754,2 милиона EUR или 78 % от свързания с трети държави годишен риск, поет от Фонда. Икономическата ситуация в тези държави е анализирана и коментирана в РДСК.

Таблица 3: Класация на първите 10 трети държави в зависимост от максималния риск, поет от Фонда през второто полугодие на 2011 г. (млн. EUR).

Позиция	Държава	Максимален риск	% от общия максимален риск	Класация на Euromoney за кредитен риск ¹⁷	
				09/2010	03/2011
1	Турция	220,7	29,3 %	50/185	54/100
2	Египет	91,7	12,2 %	64/185	88/100
3	Мароко	87,8	11,6 %	62/185	67/100
4	Тунис	86,6	11,5 %	69/185	81/100
5	Сърбия	75,8	10,1 %	70/185	86/100
6	Катар	54,0	7,2 %	76/185	91/100
7	Южна Африка	47,9	6,4 %	44/185	48/100
8	Сирия	39,3	5,2 %	128/185	няма
9	Босна и Херцеговина	27,0	3,6 %	113/185	няма
10	Бразилия	23,2	3,1 %	41/185	42/100
Общо за 10-те		754,2	100,0 %		

¹⁶ Представляващ дължимите през второто полугодие на 2011 г. суми (от общо непогасените към 30 юни 2011 г.), като се допуска, че при необслужваните заеми под внимание се вземат само изискуемите плащания, а не пълният размер на оставащото за погасяване задължение. За по-подробна информация вж. таблица А2 от РДСК.

¹⁷ Колкото по-напред е класирана държавата, толкова по-ниска е нейната кредитоспособност. Държавите се класират по скала от нула до 185 или до 100 (броят на държавите беше намален от 185 на 100 считано от януари 2011 г.). 185, съответно 100, представлява най-висок риск от неизпълнение на задълженията. Дадена държава може да подобри своята оценка и въпреки това да слезе надолу в класацията, ако средната глобална оценка за всички класирани държави се подобри.

държави					
---------	--	--	--	--	--

4.4. Изменение на риска

Нивото на несигурност остава високо, тъй като световната икономическа и финансова криза продължава да въздейства върху икономическото възстановяване в ЕС и върху глобалния икономически растеж. Някои страни от южното Средиземноморие са засегнати от геополитическо напрежение, което увеличава несигурността на икономическото възстановяване в някои трети държави.

- Механизъм за подкрепа на платежния баланс

Средносрочната финансова подкрепа на ЕС по механизма за подкрепа на платежния баланс беше възобновена през ноември 2008 г., за да бъде подпомогната Унгария, а по-късно, през януари и май 2009 г., за да се помогне на Латвия и Румъния да възстановят доверието на пазарите. Първото погасяване на заем по този механизъм в размер на 2 милиарда EUR ще бъде направено през декември 2011 г. от Унгария.

В рамките на общия си таван от 50 млрд. EUR механизмът за ППБ разполага с оставащ капацитет от 35 млрд. EUR, с които при необходимост може да бъде оказвана допълнителна подкрепа за платежните баланси.

- Европейски механизъм за финансово стабилизиране (ЕМФС)

Напрежението на пазарите за държавни облигации остана високо през първото полугодие на 2011 г. Условието за издаване на държавни облигации в периферията на еврозоната остават трудни въпреки стартирането на ЕМФС и ЕИФС, допълнени от двустранни заеми. Нарасналите нужди от рефинансиране на правителствата на държавите-членки през следващите месеци и години ще продължат да представляват предизвикателство.

В своите заключения Съветът по икономически и финансови въпроси ограничава общия таван на този механизъм до 60 млрд. EUR¹⁸, но законно установеният лимит е постановен в член 2, параграф 2 от съответния регламент на Съвета, който ограничава неизплатените суми до съществуващия марж под тавана на собствените ресурси¹⁹.

В началото на 2011 г. Португалия усети нарастващия натиск на финансовите пазари върху държавния дълг и разносните по обслужването му. На 7 април 2011 г. Португалия официално поиска финансова подкрепа от Европейския съюз и Международния валутен фонд (МВФ)²⁰.

В резултат на това искане Еврогрупата и Съвета договориха реда и условията на тригодишен пакет за финансова помощ на 17 май 2011 г. Пакетът ще покрива нуждите

¹⁸ Вж Съобщение за пресата относно извънредния Съвет по икономически и финансови въпроси от 9—10 май 2010 г.: (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ecofin/114324.pdf).

¹⁹ Регламент (ЕС) № 407/2010 на Съвета от 11 май 2010 г. за създаване на европейски механизъм за финансово стабилизиране (ОВ L 118, 12.5.2010 г., стр. 1).

²⁰ Решение за изпълнение на Съвета № 344/2011/ЕС от 30 май 2011 година за предоставяне на финансова помощ за Португалия от страна на Съюза (ОВ L 159 от 17.6.2011 г., стр. 88).

от финансиране на Португалия в размер до 78 милиарда EUR и ще бъде поделен поравно между:

- ЕМФС в размер до 26 милиарда EUR²¹ (който се обезпечават пряко от бюджета);
- ЕИФС в размер до 26 млрд. EUR;
- МВФ в размер до 26 млрд. EUR.

Решението за подкрепа на Португалия по линия на ЕМФС беше взето в допълнение към решението, взето през декември 2010 г. по отношение на Ирландия²² за подкрепа в размер до 22,5 милиарда EUR.

От общия таван от 60 милиарда EUR, ЕМФС разполага с остатъчен капацитет от 11,5 милиарда EUR за оказване на по-нататъшна помощ, ако е необходимо²³.

На 21 юли 2011 г. на срещата на върха на еврозоната се взе решение за няколко мерки, включително удължаването на срока до падежа и намаляването на лихвените проценти по кредитите за бъдещи заеми по линия на ЕИФС за Гърция, за да се облекчи гръцката дългова криза и да се осигури финансовата стабилност на еврозоната като цяло. Съгласно заключенията на срещата, въздействието върху ЕМФС е двойко:

а) маржът на ЕМФС ще бъде намален със задна дата за кредитните операции за Португалия и Ирландия, и

б) сроковете до падежите на бъдещи плащания ще бъдат удължени.

- Заеми за макрофинансова помощ

До влизането в сила на Договора от Лисабон заемите в рамките на МФП за трети държави бяха предмет на индивидуални решения на Съвета, а след влизането му в сила — на решения на Европейския парламент и на Съвета. Изготвено беше ново законодателно предложение за рамков регламент за МФП с цел да се подобри процесът на вземане на решения съгласно Договора от Лисабон²⁴.

Според предложения рамков регламент, процедурата за МФП ще бъде подобна на тази за други инструменти за външно финансиране, където Комисията има правомощия да взема решения за предоставяне на МФП под надзора на комитет от представители на държавите-членки съгласно процедурата по разглеждане, въведена от новите правила на комитологията, които влязоха в сила на 1 март 2011 г.²⁵

²¹ На 31 май 2011 г. първият транш от 1,75 млрд. EUR беше преведен на Португалия. До юни 2011 г. бяха преведени 6,5 млрд. EUR.

²² http://ec.europa.eu/economy_finance/eu_borrower/ireland/index_en.htm

²³ За още информация относно ЕМФС, вж също доклада на Комисията за дейностите по получаване и отпускане на заеми на Европейския съюз през 2010 г., COM(2011)485

²⁴ След влизането в сила на Договора от Лисабон, решенията за МФП вече не се вземат единствено от Съвета, а в съответствие с обикновената законодателна процедура (съвместно вземане на решение).

²⁵ Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите-членки върху

През първото полугодие на 2011 г. не са извършвани операции по заеми за МФП. През юли 2011 г. бяха изплатени два заема на обща стойност 126 милиона EUR²⁶.

- Заеми от Евратом

Заемите от Евратом, предоставени на държави-членки или на определени отговарящи на условията държави извън ЕС (Руската федерация, Армения, Украйна), са с максимален размер 4 млрд. EUR, от които вече са използвани около 85 %. Оставашата сума в размер на около 600 милиона EUR може да се използва за финансиране на нови проекти.

²⁶

упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията (ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 13), с който се заменя Решение 1999/468/ЕС на Съвета.
26 милиона EUR на Армения и 100 милиона EUR на Сърбия.

- Заеми от ЕИБ

Съгласно общия мандат на ЕИБ за периода 2007—2013 г. към 30 юни 2011 г. е била разпределена сума в размер на 17 691 милиона EUR, от които 7 180 милиона EUR са изплатени към тази дата (вж таблица 6 от РДСК).

След междинния преглед на външния мандат на ЕИБ, на 13 октомври 2011 г. Европейският парламент и Съветът приеха ново решение (№ 1080/2011/ЕС от 25 октомври 2011 г.), за предоставяне на гаранция от ЕС на Европейската инвестиционна банка за загуби по заеми и гаранции по заеми за проекти, осъществявани извън Съюза и за отмяна на Решение № 633/2009/ЕО. Новото решение влезе в сила на 30 октомври 2011 г. В резултат на това общата сума на изплатените кредити и предоставените гаранции в рамките на финансовите операции на ЕИБ, без възстановените суми и плюс всички свързани суми ще се увеличи от 25 800 милиона EUR до максималния таван от 29 484 милиона EUR²⁷. Гаранцията от ЕС е ограничена до 65 % от общата сума на изплатените кредити и предоставените гаранции по финансовите операции на ЕИБ.

По отношение на геополитическото напрежение в някои държави от южното Средиземноморие, не може да се изключи вероятността Фондът да бъде призован да обезпечи потенциални неизпълнения по заеми и гаранции по заеми, като се възползва от гаранцията на ЕС за този географски регион (за повече информация относно държавите, включени в гаранцията на ЕС, виж таблици А1 и А2 от РДСК).

5. НЕИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЯ, АКТИВИРАНЕ НА БЮДЖЕТНИТЕ ГАРАНЦИИ И ПРОСРОЧЕНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

5.1. Плащания от касова наличност

Когато длъжник просрочи плащане към ЕС, Комисията прибегва до собствените си касови наличности, за да избегне закъснения и свързаните с тях разходи при обслужване на заемните операции²⁸.

5.2. Плащания от бюджета

По статия 01 04 01 от бюджета (ред със символичен запис) „Гаранции на Европейския съюз за операции по вземане на заеми от Съюза и Евратом и за операции на ЕИБ по отпускане на заеми“ не са искани бюджетни кредити, тъй като през първата половина на 2011 г. не е имало неизпълнение.

²⁷ Увеличението с 3 684 милиона EUR се разпределя между допълнителен мандат от 2 000 милиона EUR за финансиране на операции във връзка с изменението на климата и 1 684 милиона EUR за насърчаване на операциите на собствен риск на ЕИБ.

²⁸ Вж. член 12 от Регламент (ЕО, Евратом) № 1150/2000 на Съвета от 22 май 2000 г. за прилагане на Решение 2007/436/ЕО, Евратом относно системата за собствени ресурси на Европейските общности (ОВ L 130, 31.5.2000 г., стр. 1—12).

5.3. Активиране на Гаранционния фонд за външни дейности²⁹

В случай на просрочено плащане от бенефициера на заем, отпуснат или гарантиран от ЕС на трета държава, Фондът трябва да покрие просрочената сума в срок от три месеца от датата, на която плащането е станало дължимо³⁰.

През първата половина на 2011 г. не е имало такива искания към Фонда.

6. ГАРАНЦИОНЕН ФОНД ЗА ВЪНШНИ ДЕЙНОСТИ

6.1. Събиране на вземания³¹

Към 30 юни 2011 г. няма просрочени плащания, които Фондът трябва да събира.

6.2. Активи

Към 30 юни 2011 г. нетните активи³² на Фонда възлизаха на 1 487 416 919 EUR.

6.3. Целеви размер

Фондът трябва да достигне подходящо равнище (целеви размер), определено на 9 % от общия размер на непогасените задължения по главницата, произтичащи от всяка една операция, плюс начислените лихви. Съотношението между средствата на Фонда (1 487 416 919 EUR) и непогасените задължения по главницата³³ (19 848 481 968 EUR) по смисъла на Регламента за Фонда се подобри от 7,7 % към 31 декември 2010 г. до 8,8 % към 30 юни 2011 г.

В края на 2010 г. средствата на Фонда бяха по-малко от целевия размер. В съответствие с правилата за ресурсно обезпечаване, посочени в Регламента за Фонда, в предварителния бюджет за 2012 г. бяха включени средства в размер на 260 170 000 EUR. Тази сума ще бъде прехвърлена от бюджета към Фонда през февруари 2012 г.

7. ОЦЕНКА НА РИСКОВЕТЕ: ИКОНОМИЧЕСКО И ФИНАНСОВО СЪСТОЯНИЕ НА ТРЕТИТЕ ДЪРЖАВИ, КЪМ КОИТО БЮДЖЕТЪТ ИМА НАЙ-ГОЛЯМА ЕКСПОЗИЦИЯ

7.1. Цели

В предходните раздели от настоящия доклад бе предоставена информация относно количествените аспекти на поетия от бюджета риск, свързан с трети държави. Настоящият раздел, който се допълва от раздел 3 на РДСК, съдържа макроикономически анализ на онези трети държави, към които бюджетът има най-

²⁹ От създаването му през 1994 г. от Фонда са поискани средства в размер общо на 478 млн. EUR.

³⁰ За допълнителна информация вж. раздел 1.4.3 от РДСК.

³¹ От създаването му през 1994 г. общият размер на събраните вземания от Фонда възлиза на 576 млн. EUR (включва изплатените главници и лихви, плюс наказателни лихви за просрочени плащания, плюс реализирани печалби или загуби от валутни курсове).

³² Общата стойност на активите на Фонда минус натрупани задължения (такси на ЕИБ и одиторски такси).

³³ В т.ч. начислените лихви.

голяма експозиция или които се възползват от механизмите на ЕС за отпускане на заеми (заеми по МФП и Евратом).

7.2. Методологии за оценка на риска

Представената в РДСК оценка на риска е извършена въз основа на данните относно икономическата и финансовата ситуация, рейтингите и други известни факти по отношение на държавите, които са получили гарантирани заеми. Оценката не включва прогнози за очаквани загуби и събирания на вземания, по отношение на които неизбежно съществува голяма несигурност.

Показателите за специфичния риск за отделните държави, включени в таблиците в РДСК, представят изменението на риска от неизпълнение. За държавите с най-голям кредитен риск и към които бюджетът има най-голяма експозиция към 30 юни 2011 г. (включително заеми в рамките на МФП и заеми от Евратом) този анализ е представен в раздел 3 от РДСК.